

ANATASFOREKOMSTEN ER FREDET!

Mineralogisk-Geologisk Museum ble oppmerksom på at det i flere år har foregått innsamling av kvartskrystaller med påsittende anataskrystaller fra en forekomst i Matskorhæ ved Nibbehølen, Ullensvang statsalmenning. De mengder som er tatt ut er betydelige, det dreier seg om en hule, ca. 10 m, drevet med enkle midler som hammer, graveredskap og kroker. De som har tatt ut materialet er amatør-samlere, anleggsarbeidere, mineralhandlere osv.

Materialet er bl. a. frembudt til salg i utlandet og i Norge. De oppnådde priser er meget høye.

«Direktoratet for Statens Skoger» som har tilsyn med statsalmenningene, ble kontaktet ved brev fra museet 26.11.74 hvor man anmodet om at et spesifisert vern ble etablert. I Direktoratets svar av 17.12.74 anføres at løsrivning og fjerning av stein slik det har foregått her, er generelt forbudt og forholdet kan rammes av straffelovens §§ 396 og 399.

Et oppslag på «stedet» skal bekjentgjøre at virksomheten er ulovlig. Oppslaget gis følgende ordlyd: «Forbud. Fremgraving, løsriving og fjerning av stein og mineralforekomster på statens grunn i Matskorhæ, Ullensvang statsalmenning er forbudt. Overtredelse straffes etter straffelovens §§ 396 og 399. Direktoratet for statens skoger den 17.12.74.»

Skogforvalteren blir pålagt å ordne oppslaget så snart som mulig og avgir innberetning så snart forholdet er bragt i orden. Direktoratet går ut fra at museet selv orienterer de aktuelle amatørgeologer og kommersielle samlere om ulovligheten ved virksomheten.

Museet søker ved denne redegjørelsen så langt som mulig å gjøre saken kjent for de so mhar samlet på stedet, og de som i fremtiden ville samle her.

De to paragrafer det refereres til i straffeloven er:

§ 396. Med Bøder eller med Fængsel indtil 3 Maaneder straffes den, som uden Berettigelse bygger paa, graver, sprænger, saar eller planter i, lægger Vei eller Gangsti over eller driver Husdyr ind paa Grund i andens Besiddelse...

§ 399. Med bøter eller med fængsel inntil 3 måneder straffes den som forøver noen etter §§ 255... straffbar handling med hensyn til 1. i skog, mark eller eng værende sten, sand, ler, jord, gjødsel, mineraler, torv, mos...

Det er også andre paragrafer som her kan være aktuelle, f. eks.

Straffelovens § 257. For tyveri straffes den som borttar eller medvirker til å bortta en gjenstand som helt eller delvis tilhører en annen i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved tilegnelsen av gjenstanden.

Det er en egen «Lov om erverv av kvartsføremønstre» av 17. juni 1949. Den gjelder også drift av sådanne, og tilsier at man må ha konsesjon. Som kvarts ansees i denne lov: Kvartskrystaller, krystallkvarts og kvartsitt.

Kvartsføremønstre f. eks. på Hardangervidda *må også* ansees beskyttet av fornminne-loven fordi steinalderfolk har tatt kvarts herfra til våpen og redskap.

Det kan opplyses at de amatører som museet har vært i direkte kontakt med, har meddelt at de egentlig ikke på forhånd var på det rene med at deres uttak var ulovlig. De har sagt fra at de vil levere til museet den vesentlige del av materialet og at de ikke vil fremby til salg det lille de eventuelt vil beholde. Etter dette finner vi det naturlig at også de andre som har samlet på denne lokalitet gjør likedan. *Fortsatt salg av kvarts med anatas fra denne lokalitet må betraktes som en ulovlig handling.*

Det er gjort avtale med lokalkjente slik at museets representanter med tillatelse fra «Direktoratet for Statens Skoger» skal foreta en befaring, evt. en detaljert undersøkelse i området, så snart dette er mulig. Forekomsten antas å ha meget stor vitenskapelig verdi.

En senere henvendelse til Direktoratet om å få et tilsvarende forbud mot innsamling av beryll et sted i Nord-Norge, er i første omgang avslått med den begrunnelse at innsamling av verdifullt materiale rent generelt er forbudt overalt i Nord-Norge hvis ikke grunneiers tillatelse foreligger. Spesielle forbud for enkeltforekomster vil kunne få folk til å tro at det er tillatt å samle alle andre steder.

Saken har klargjort at det generelt er forbudt uten tillatelse å ta mineraler fra privat eller offentlig grunn når mineralene er av en viss verdi og dette gjøres for egen vinnings skyld.

Museet har ikke satt i gang disse sakene for å bekjempe amatørernes virksomhet, men både amatører og yrkesgeologer er interesserte i å få vite hva det finnes av lover og bestemmelser. Er det feiltydninger, eller fører de til uholdbare tilstander, må vi rette på forholdet.

Johannes A. Dons
bestyrer

ÆRESMEDLEM I OG

OG har pekt ut sitt andre æresmedlem. Dette skjedde på årsmøtet, og innehaveren av æresmedlemsskapet er «mannen som ikke vet hva det norske ordet nei innebærer», for å sitere formann Anne.

Førstekonservator William Griffin ved Geologisk Museum har, etter OG's oppfatning, gjort seg fortjent til æresmedlemsskap ved sin alltid like store imøtekommenhet overfor alle medlemmer, enten man har hatt store eller små problemer. «Be om å få en omviser på museet en søndag formiddag eller en foredragsholder en lørdag ettermiddag... Eller ved en hvilken som helst annen anledning. Griffin er den som stiller opp, alltid like blid, og alltid like vennlig mot oss alle, understreket formann Anne idet hun overrakte Griffin diplom og et synlig bevis på at han nå altså er for æresmedlem å regne...